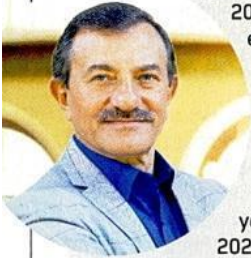

Ömer KARADENİZ / Plastik Sanayicileri Federasyonu (PLASFED) Yönetim Kurulu Başkanı

"Suriye'de 'yerinde üretim' gündeme gelmeye başladı"

Suriye, uzun yıllar süren çatışmaların ardından 2025 itibarıyla yeni bir ekonomik ve ticari döneme girdi. Plastik sektörü açısından baktığımızda, savaş öncesine kıyasla henüz sınırlı olsa da Türkiye'den Suriye'ye yönelik ihracatta 2025 yılında belirgin bir toparlanma gözlemliyoruz. Sektörümüz 2025'te toplam 9.5 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi. Suriye'nin payı halen düşük olmakla

birlikte yeniden yapılanma süreciyle birlikte artma potansiyeli taşıyor. 2026 yılı için beklentimiz, Suriye'nin toplam ihracatımız içindeki payının kademeli olarak yükselmesi ve ticari ilişkilerin daha kurumsal bir zemine oturmasıdır. Suriye'de yerinde üretim, ortak tesis kurulumu ve yarı mamul yatırımları da plastik sanayicileri için gündeme gelmeye başladı. Özellikle boru sistemleri, altyapı plastikleri, basit ambalaj ürünleri ve inşaatla kullanılan yarı mamuller için yerinde üretim hem lojistik maliyetleri düşürmek hem de pazara hızlı erişim sağlamak açısından daha rasyonel görünüyor.

Suriye'nin yeniden yapılanma sürecinde plastik sektörü kritik bir rol üstlenebilir. Özellikle boru sistemleri, izolasyon malzemeleri, altyapı plastikleri ve ambalaj ürünlerinin kısa vadede öne çıkacağını düşünüyoruz. Çin ve İran menşeli ürünlerle rekabet ise ağırlıklı olarak fiyat üzerinden şekilleniyor. Ancak Türk plastik sanayicisinin en önemli avantajı; kalite, teslimat hızı, esnek üretim kabiliyeti ve bölgeye olan coğrafi yakınlıktır. Bu unsurlar, önümüzdeki dönemde Türk üreticisini Suriye pazarında güçlü bir konuma taşıyacaktır.

ğinin önündeki öncelikli engellerin başında güvenliğin geldiğini vurguluyor. Güvenliği, devlet mekanizmasının tam işlememesi, hukuki öngörülebilirliğin eksikliği, finansman, sigorta ve tahsilat güvenliği, gümrük uygulamalarında yaşanan sıkıntıların izlediğini dile getiriyor.

ORTAK YATIRIM TEKLİFLERİ GELİYOR

Suriyeli iş insanlarının Türkiye'de faaliyet gösteren firmalara sermaye ortaklığı teklifleri sunduğunu gözlemlediklerini vurgulayan Osmanoğlu, şunları kaydetti:

"Prefabrik ve çelik konstrüksiyon, gıda ürünleri, meyve sebze, hububat, tekstil (fason üretim ve mağazacılık), temizlik ve kişisel bakım ürünleri, mobilya ve inşaat malzemeleri gibi alanlarda Türkiye'de üretim yapan firmalara, Suriye'de partnerlik ve ortak yatırım teklifleri geliyor. Özellikle tekstil sektöründe, Türk firmalarının Suriyeli güvenilir ortaklarla Şam ve Halep gibi görece güvenli bölgelerde önce mağaza ve satış ofisi açmayı, ardından kademeli olarak yarı üretim ve tam üretime geçmeyi planladıklarını görüyoruz. Ancak güvenlik, enerji altyapısı ve yatırımın geri dönüş süresi gibi riskler nedeniyle Türk yatırımcıları şu aşamada daha kontrollü ilerlemeyi tercih ediyor. Bu noktada iki ülke arasında geliştirilen ortak güvenlik mekanizmaları, yatırımcı algısı açısından kritik öneme sahip."

Mevcut koşullarda, Türkiye'de üretim yapan firmalar için

Dr. Eren Günhan ULUSOY / Uluslararası Un Sanayicileri ve Hububatçılar Birliği (IAOM) Avrasya Başkanı

"Bu pazarın yüksek büyüme potansiyeli var"

Suriye pazarı, Türk un sanayisi açısından stratejik bir konuma sahip. Özellikle Irak pazarında kaybedilen hacmin boşluğunu doldurma açısından önem arz ediyor. 2025 yılı, Suriye pazarı açısından ihracatta tarihi bir büyüme yılı oldu. 2024 yılında toplam 326 bin 659 ton seviyesinde gerçekleşen yıllık ihracat miktarı, 2025 yılında 682 bin 502 ton seviyesine yükselerek 355 bin 844 tonluk artış sağladı ve yaklaşık yüzde 109 büyüme kaydedildi. Bu sonuç, Suriye pazarına yapılan ihracatın bir önceki yıla göre iki katından fazla arttığını ortaya koyuyor. 2026 yılına Suriye pazarı güçlü bir başlangıç yaptı. Ocak ayında ihracat 52 bin 797 ton seviyesine ulaşarak, 2025 Ocak ayına göre 20 bin 600 ton arttı ve yüzde 64 büyüme kaydedildi. Bu performans, Suriye pazarında talebin 2026'da da güçlü şekilde devam ettiğini gösteriyor. TMO ve Kızılay aracılığıyla 97 bin 500 ton un, insani yardım amaçlı Suriye'ye sevk edildi.

Ticari ihracatta, spesifik ürünler dışında genel ihracatta bir miktar azalma gözlemlendi. Bunun nedeni, Suriye'nin uzun vadede kendi kendine yetebilir hale gelme potansiyeli. Gelecek için beklenti: Şartlar düzelirse ve ülkenin üretim kapasitesi yeterli hale gelirse, genel un ve tahıl ürünlerinde ihracatta doğal bir düşüş beklenebilir. Ancak kısa vadede Türkiye hem sınır komşusu hem hızlı teslimat sağlayabilen tedarikçi konumunda olduğu için ihracat halen önemli.

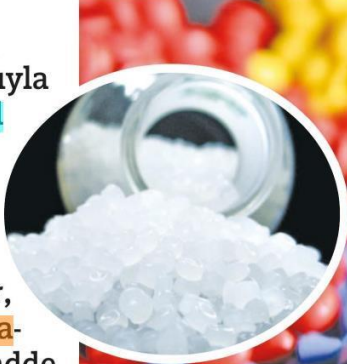

Suriye'de doğrudan satış merkezleri kurmanın ya da yerel bir Suriyeli partnerle ilerlemenin daha gerçekçi bir model olarak öne çıktığını vurgulayan Osmanoğlu, "Yarı üretim veya tam fabrika yatırımları ise şu aşamada yüksek risk barındırdığı için temkinle değerlendiriliyor. Türkiye, Suriyeli yatırımcıları özellikle sermaye ve ortaklık modelleri açısından desteklemeli. Irak örneğinde olduğu gibi, Türk ve Suriyeli iş insanları ortak ya da münferit yatırımlarla başarılı sonuçlar elde edebilir" dedi.

Türk plastik sektörü ZOR DURUMDA

Hürmüz Boğazı'nın kapanmasıyla ham petrol fiyatlarında yaşanan öngörülemez yükselişler, petrokimyasal hammadde fiyatlarına da yansıyor.

◆ Selami ÇELEBİ

ABD ve İsrail'in İran'a yaptığı hava bombardımanı iki haftayı geride bırakırken, Hürmüz Boğazı'nın kapanmasıyla ham petrol fiyatlarında yaşanan öngörülemez yükselişler, petrokimyasal hammadde fiyatlarına da yansıyor.

Başta Alçak Yoğunluk Polietilen, Polipropilen ve Polivinil Klorür (PVC) olmak üzere onlarca sektörün üretiminde kullanılan temel petrokimyasallarda ithalatın adeta durma noktasına geldiğini belirten Ege Plastik Sanayicileri Derneği (EGEPLASDER) Yönetim Kurulu Başkanı ve Plastik Sanayicileri Federasyonu (PLASFED) Başkan Yardımcısı Şener Gençer; "Dernek olarak uzun yıllardır vurguladığımız yerli hammadde üretiminin öneminin şimdi çok daha iyi anlaşıldığını umuyoruz" dedi.

FİYATLARA DOLAR BAZLI YÜZDE 35 ZAM

Türkiye'nin tek yerli hammadde üreticisi Petkim'in iç pazarı ihtiyacının yüzde 7'sini karşılayabildiğini belirten Gençer; Avrupa'nın 2. dünyanın 6. büyük üreticisi olan Türk plastik sektörünün, üretim yapamaz noktaya sürüklendiği uyarısı yaptı.

Petkim'den ürün alan sanayicilerin, ihtiyaçlarının çok azını tedarik edebildiklerini, hammadde ihtiyacının tamamını ithalatla karşılayan firmaların ise durma noktasına geldiğine işaret eden Gençer, şu değerlendirmeyi yaptı:

"Son bir haftadır yurt dışından hemen hiç hammadde gelmiyor. Arada fırsatçılar ve karaborsacılar da olsa da genel itibarıyla hammadde tedarikçisi şirketler müşterilerini korumaya çalışıyor. Ancak küresel piyasalarda petrol fiyatları kaynaklı

krizin etkisiyle gemilerde bulunan malların fiyatlarına daha limana inmeden ABD doları bazında yüzde 35 zam yapılmış durumda. Alçak Yoğunluk Polietilen gibi ürünlerde zam oranı yüzde 60'a kadar yükseldi. Zarar ya da kâr demeden üretimimizi bir şekilde sürdürmek, müşterilerimizin ihtiyaçlarını karşılamak zorundayız.

Satış fiyatımızı sabitleyip siparişimizi almış ama başta işgücü olmak üzere TL bazlı maliyetlerimiz hesapta olmayan şekilde yükseliyor. Bu durumun bugünden yarına geçebileceğini de öngöremiyoruz. Yıllardır taşıma suyla bu değirmen dönmez diyorduk. Şimdi bu gerçeği yaşayarak öğrenmiş bulunuyoruz."

UZUN SÜRECEK SORUN DÖNEMİ

İran'da ve Basra Körfezi'ndeki kıyıdaş ülkelerde bulunan rafineri ve petrokimya tesislerinin bombalanması ile petrokimya sektörünün uzun yıllar sürecek bir krizin beklediğini vurgulayan EGEPLASDER Yönetim Kurulu Başkanı Şener Gençer, bu ülkelerin doğalgaz ve petrol zengini olmaları nedeniyle petrokimya sektöründe fiyatları belirleyen noktada konumlandıklarına işaret etti.

Gençer, "Her akşam TV ekranlarında petrokimya tesislerinin bombalanmasını izliyoruz. Bu tesisler milyarlarca dolara mal olan, bilgi ve sermaye yoğun, entegrasyonu tam olan fabrikalardan oluşuyor. Bu tesislerin tekrar ve sıfırdan kurulması en az on yıllık bir süreci gerektirir. Bizim yerli üreticimiz Petkim, bir rafineri ürünü olan Naftayı parçalayarak elde ettiği Etilen ile üretim yaparken; Körfez bölgesindeki ülkeler çok daha düşük maliyetli doğalgaz, Etan ya da Metan bazlı üretim gerçekleştiriyor. Bu tesislerin bir daha ayağa kalkamayacak şekilde zarar görmesi ile petrokimya uzunca bir süre ucuz hammaddeye dayalı üretim sektörüne uğrayacak. Bu durum, yerli petrokimya üretimi iyice dibe vuran Türkiye ve bizim gibi sanayiciler için iyi haber değil" ifadelerini kullandı.

